

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/200/2015
Identifikačné číslo spisu:	1111244828
Dátum vydania rozhodnutia:	13.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1111244828.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu C. K., bývajúceho v D., zastúpeného FUTEJ & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Radlinského 2, v mene ktorej koná ako konateľ advokát JUDr. Daniel Futej, CSc., proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša 1, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25 C 208/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2014 sp. zn. 6 Co 503/2014, 6 Co 512/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2014 sp. zn. 6 Co 503/2014, 6 Co 512/2014 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania z r u š u j e a v e c m u v r o z s a h u z r u š e n i a v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Dovolanie žalobcu proti výroku uvedeného rozsudku, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 29. apríla 2014 č. k. 25 C 208/2011-199, o d m i e t a .

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 26. februára 2014 č. k. 25 C 208/2011-178 návrh žalobcu vo veci samej zamietol, žalovanej náhradu trov konania nepriznal a zároveň zamietol aj návrh žalobcu na prerušenie konania. Zamietnutie návrhu vo veci samej odôvodnil tým, že žalobca nepreukázal splnenie všetkých zákonom požadovaných podmienok na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Uviedol, že v konaní nebol preukázaný nesprávny úradný postup, nebol preukázaný vznik škody a teda nebola preukázaná ani príčinná súvislosť medzi uplatnenou škodou a vytýkaným nesprávnym úradným postupom.

Okresný súd Bratislava I uznesením z 29. apríla 2014 č. k. 25 C 208/2011-199 vyrubil žalobcovi súdny poplatok 20 eur za podané odvolanie.

O odvolaniach žalobcu podaných proti obidvom označeným rozhodnutiam rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 20. októbra 2014 sp. zn. 6 Co 503/2014, 6 Co

512/2014 tak, že rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutej časti, ako aj uznesenie okresného súdu potvrdil a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Stotožnil sa so záverom okresného súdu, že v konaní nebol preukázaný vznik škody a ani nesprávny úradný postup žalovanej ako základné predpoklady vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Považoval preto rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti za vecne správny. Rovnako za vecne správne považoval aj uznesenie okresného súdu, ktorým okresný súd zaviazal žalobcu na zaplatenie súdneho poplatku 20 eur za podané odvolanie. Nestotožnil sa s argumentáciou žalobcu, že v danom prípade je konanie vecne oslobodené od súdneho poplatku podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. k/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení účinnom do 30. septembra 2012. Uviedol, že poplatkový úkon bol navrhnutý po 30. septembri 2012, kedy sa naň už vecné oslobodenie nevzťahovalo.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i rozhodnutia okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil dovolacími dôvodmi uvedenými v § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O. s. p. Dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a/ konkretizoval tým, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, čoho dôsledkom je to, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Za odňatie možnosti konať pred súdom považoval aj to, že legitímne očakával, že ním iniciované odvolacie konanie proti rozsudku okresného súdu nebude spoplatnené.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol (vrátane výroku odvolacieho súdu týkajúceho sa poplatkovej povinnosti), resp. aby ho zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), riadne zastúpený (§ 241 ods. 1 O. s. p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 a 3 O. s. p.) dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba v časti potvrdzujúcej rozsudok okresného súdu a v časti trov odvolacieho konania zrušiť a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie. Dovolanie žalobcu do výroku, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 29. apríla 2014 č. k. 25 C 208/2011-199 bolo potrebné odmietnuť.

Dovolací súd posúdil prípustnosť dovolania žalobcu podľa právneho stavu účinného ku dňu podania dovolania, teda k 22. decembru 2014.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Pokiaľ ide o rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu, je nevyhnutné pri posúdení podmienok prípustnosti dovolania vychádzať z ustanovení § 238 O. s. p. a § 237 O. s. p.

V zmysle ustanovenia § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p., pretože nejde o zmeňujúci, ale o potvrdzujúci rozsudok. Rozhodnutiu odvolacieho súdu nepredchádzalo rozhodnutie dovolacieho súdu obsahujúce právny názor v tejto veci. Nejde ani o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejedná sa ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa

vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4. Dovolanie preto podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je.

V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p. ukladajúcim dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namietal alebo nie), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. žalobca nenamietal a ich existenciu po preskúmaní veci nezistil ani dovolací súd.

Žalobca namietal, že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.).

Preskúmaním veci bolo zistené, že žalovaná reagovala na odvolanie žalobcu podaním zo 14. júla 2014 (č. l. 204 spisu), ktoré nebolo doručené žalobcovi na vyjadrenie. K tomuto zisteniu dovolací súd poznamenáva, že Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmanej veci potrebné zohľadniť, že vyjadrenie žalovanej k odvolaniu žalobcu bolo formulované ako právna a skutková argumentácia a žalobcovi mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmto vyjadrením. Zo spisu vyplýva, že v danom prípade táto možnosť nebola žalobcovi vytvorená. V dovolaní sa preto opodstatnene namietal (hoci z iného dôvodu), že konanie pred odvolacím súdom trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O. s. p.

Keďže porušenie práva na spravodlivé konanie vyššie uvedeným spôsobom nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdov v odvolacom konaní, bola žalobcovi v tomto konaní odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania zrušiť a vec mu v rozsahu

zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Žalobca napadol dovolaním aj výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 29. apríla 2014 č. k. 25 C 208/2011-199 o vyrubení súdneho poplatku za odvolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poznamenať, že aj napriek skutočnosti, že odvolací súd rozhodol rozsudkom, má tento výrok povahu uznesenia. Skúmal preto prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p. a § 239 O. s. p.

Prípustnosť dovolania podľa § 239 O. s. p. v tejto veci neprichádza do úvahy. Nejde tu totiž o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu; o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolací súd následne preskúmal prípustnosť dovolania aj z pohľadu možného výskytu niektorej z väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., nezistil však, že by konanie či jeho výsledok bol postihnutý ktoroukoľvek takouto vadou. To platilo aj o podmienke prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., na ktorú poukazoval žalobca.

Dovolacia námietka o odňatí možnosti žalobcovi konať pred súdom tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo podľa jeho názoru prekvapivé (nenaplnilo legitímne očakávania žalobcu), nebola opodstatnená. Za prekvapujúce je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa (por. napr. uznesenie najvyššieho súdu zo 17. septembra 2009 sp. zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietať správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (tu por. uznesenie najvyššieho súdu zo 14. júla 2011 sp. zn. 5 Cdo 46/2011). V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa nevzníeva ani prekvapujúco, ani nečakane, keď súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia, týkajúce sa posúdenia poplatkovej povinnosti žalobcu, na rovnakých skutkových a právnych záveroch (hoc aj prvostupňový súd s obmedzením sa pri argumentácii len na odkaz na príslušnú položku sadzobníka a ustanovenie poplatkového zákona a takto i s prenesením povinnosti na riadne odôvodnenie záveru o existencii poplatkovej povinnosti na odvolací súd).

Z obsahu dovolania je navyše zrejmé, že žalobca ním v skutočnosti namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom i okresným súdom. Takáto námietka ale (sama osebe) prípustnosť dovolania nezakladá a dovolací súd by mal možnosť ňou sa zaoberať len vtedy, ak by dovolanie bolo prípustné.

So zreteľom na uvedené, dovolací súd dovolanie žalobcu smerujúce proti výroku rozsudku krajského súdu, ktorým potvrdil označené uznesenie okresného súdu podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. ako neprípustné odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3: 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.